

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.630/2016/4.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Almásy Mária előadó bíró

. Udvary Katalin bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Varga Eszter ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Kolonics Bálint ügyvéd

Más perbeli személy:

Biztosító

képviselője: dr. Hadnagy Emese ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

écsi Ítéltábla Pf.III.20.090/2015/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Törvényszék 6.P.20.737/2014/46.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését a nem vagyoni kártérítés után járó késedelmi kamatfizetés időpontja vonatkozásában hatályon kívül helyezi és e körben a Zalaegerszegi Törvényszék 6.P.20.737/2014/46. számú ítéletét helyben hagyja, egyebekben hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a felek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 100.000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesnél 2004. június 2. napján petefészek cisztát

állapították meg; a június 7. napján elvégzett mintavétel alapján kiállított kórszövettani vizsgálati lelet atípusos folyamatra gyanút keltő szöveti, illetve citológiai elváltozást nem igazolt. A felperes panaszai kivizsgálása során, 2004. július 30. napján a felperesnél először diagnosztikus laparoszkópiát végeztek, majd műtéti beavatkozást. A 2004. szeptember 9. napján kelt és szeptember 10. napján leletezett kórszövettani vizsgálati eredmény peritonealis serosus carcinomét, a low-grade psammocarcinoma formáját véleményezte (alacsony malignitású rosszindulatú daganat). Ez a kórszövettani vizsgálati eredmény nem indokolta 2004-ben az újabb műtéti beavatkozást és citosztatikus kezelés megkezdését sem, azonban a felperes rendszeres ellenőrzésre szorult, amelyet az alperes elmulasztott és nem adott tájékoztatást a részére a lelet tartalmáról. A felperes csak 2007 márciusában szerzett tudomást betegjogi képviselő közbenjárásának eredményeként a 2004. szeptember 9. napján kelt kórszövettani lelet eredményéről.

- [2] A felperes szoros megfigyelése esetén a daganat kiújulása előbb felismerhető lett volna és a korábban elvégzett műtéttel, illetve a megkezdett citosztatikus kezeléssel a daganat ismételt kiújulása megelőzhető lett volna. A felperesnél a 2007. február 14-i műtéti mintavétel alapján kiállított kórszövettani lelet a 2004. szeptember 9. napján kelt kórszövettani vizsgálati eredménnyel azonos elváltozást igazolt, erre figyelemmel 2007. március 13-án megkezdtek a citosztatikus kezelését, majd több műtét elvégzésére került sor (hasi elváltozás, jobb oldali petefészekkel együtt), és kemoterápiás kezelésben részesült. A daganat kiújulásának lehetősége miatt 2009. június 30. napján ismét megoperálták, a letapadásokat oldották, a tumort eltávolították, majd további kemoterápiás kezelést kapott. A 2010. május 4. napján készített kismedencei MRI vizsgálat a daganat kiújulását nem igazolta.
- [3] A Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.213/2013/26. számú közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítési felelősségét a 2004. szeptember 10. napján leletezett kórszövettani vizsgálati eredmény alapján szükséges rendszeres ellenőrzés, valamint vizsgálati eredményről való tájékoztatás elmulasztásával a felperesnek okozott károkért.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes a módosított keresetében vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte az alperes kötelezését, az alperes mulasztásával okozati összefüggésben felmerült kárai miatt.
- [5] Az alperes és a beavatkozó a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 4.455.249 forint és ennek 2007. március 13. napjától járó késedelmi kamatának a megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy mindazon nem vagyoni hátrányok, amelyek a daganatos megbetegedés kiújulása, valamint a 2009-ben elvégzett műtét és kemoterápia folytán a felperest érték, a testi épségének és egészségének sérelmére tekintettel a nem vagyoni kártérítésre való jogosultságát megalapozzák. Így a felperes fizikai állapotának további romlása, életvitelének elnehezülése és a pszichés károsodása. A korábban életvidám felperes zárkózottá, magába fordulóvá vált, élettársi kapcsolata megromlott, az élettársával közös gyermekvállalási terveikről lemondtak, az általa addig kizárólagosan végzett háztáji gazdálkodással felhagyott. 2013 januárjától kevert szorongásos és depressziós zavar miatt pszichiátriai gyógykezelés alatt áll, két alkalommal volt öngyilkossági kísérlete. Minderre figyelemmel a károkozaskori ár- és értékviszonyok alapján a nem vagyoni kártérítés összegét 4.000.000 forintban állapította meg, és rendelkezett több vagyoni igényről, míg egyes vagyoni követeléseket elutasított.
- [7] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalás összegét 4.283.405 forintra, ebből 4.000.000 forintnak 2015. május 27. napjától, 283.405 forintnak 2009. május 1. napjától járó, az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatára leszállította. Mellőzte a felperesnek a beavatkozó javára elsőfokú perköltségben való marasztalását és megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik, a felperes által fizetendő kereseti eljárási illeték összegét 140.000 forintra szállította le, egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes kártérítési igényének elbírálásánál abból kellett kiindulni, hogy a felperesnél sorsszerű megbetegedésként alakult ki a rosszindulatú elváltozás és az alperes elvárható gondosságának megfelelő eljárása, valamint a tájékoztatási kötelezettség teljesítése esetén sem lett volna elkerülhető a 2007. évben elvégzett műtéti beavatkozás, illetve citosztatikus kezelés. A rendszeres ellenőrzés, illetve a megfelelő tájékoztatás esetén viszont esély lett volna a felperesnél megindult folyamat korábbi felismerésére, a 2007. évi beavatkozások korábbi időpontban történő elvégzésére, így a 2009. évben végrehajtott műtéti beavatkozás, illetve citosztatikus kezelés elkerülésére. Mindazok a hátrányok és sérelmek tehát, amelyek a felperest a 2007. évi beavatkozás folytán érték, az alperes mulasztásával okozati összefüggésben nem állnak. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság helyesen indult ki a nem vagyoni

kártérítés összegének megállapításánál a felperes igazságügyi orvosszakértői véleménnyel feltárt és igazolt súlyos pszichés állapotából. A szakértői vélemény rögzíti, hogy a felperes esetében észlelt súlyos pszichés mértékű depressziós hangulatzavar - amelynek lefolyása során két alkalommal is jelentkezett öngyilkossági kísérlet, illetve késztetés - nem pusztán a testi épség elvesztése, hanem a gyógyítás késedelmessége miatt alakult ki. A szakértő hangsúlyozta, hogy minden súlyos testi betegségben szenvedő ember fiziológiásan is feszültséggel, szorongással küzd. Ez nyilvánvalóan hatványozottan jelentkezett a felperesnél 2007-ben, amikor felismerte, hogy súlyos betegségéről évek óta nem szerzett tudomást, annak ellenőrzése, gyógykezelése érdekében az alperes orvosai semmilyen lépést nem tettek. A felperes pszichiátriai gyógykezelésre szorult mindezekre figyelemmel. Nem lehet figyelmen kívül hagyni a 2009. évi műtėti beavatkozás, illetve az újabb kemoterápiás kezelések súlyos testi-fizikai, illetve pszichés terheit sem. Az elsőfokú bíróságtól eltérően azonban nem állapította meg az okozati összefüggést az alperes mulasztása és a felperes gyermekvállalásának elmaradása miatt; a felperes életkorára és a sorsszerű megbetegedés miatt a terhesség 2004-ben ellenjavallt volt, és a felperes előadása szerint már 2004-ben sem tervezte a gyermekvállalást. A párkapcsolat megromlása is csak közvetett okozati összefüggésbe hozható az alperes mulasztásával. Valamennyi körülményt mérlegelve a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a jelenlegi ár- és értékviszonyok alapján 4.000.000 forint az az összeg, amely a felperest ért sérelmek hozzávetőleges kiegyenlítéséhez szükséges. A jelenlegi ár- és értékviszonyok alapulvételét a másodfokú bíróság a káresemény óta eltelt mintegy nyolc évre figyelemmel találta indokoltnak, amely időtartam jelentősen megnehezíti a nem vagyoni hátrányok kiegyenlítését célzó kártérítés összegének a korabeli ár- és értékviszonyok alapján történő megállapítását. Mindennek viszont az a következménye, hogy a késedelmi kamat nem a károsodás időpontjától, hanem az elsőfokú ítélet meghozatalától jár.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és annak megváltoztatását, a nem vagyoni kártérítés 5.000.000 forintra és ennek 2007. március 13. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatára való felemelését kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperes mulasztása folytán sérült a testi épséghez, egészséghez való személyhez fűződő joga, amely a Ptk. 84. § (1) bekezdés alapján alapot ad olyan mértékű nem vagyoni kártérítés követelésére, amely alkalmas a felperest ért nem vagyoni hátrányok ellensúlyozására. A pénzbeli nem vagyoni kártérítésnek olyan mértékűnek kell lennie, hogy az egyedi tényállás alapján a személyiségi jogsérelem és annak következményei miatt előállott joghátrányt kompenzálható mértéket az adott ár- és értékviszonyok

között elérje. A jogerős ítéletben megállapított nem vagyoni kártérítés összege súlyosan méltánytalan, a másodfokú ítéletben az ítélethozatalkori ár- és értékviszonyok szerint meghatározott 4.000.000 forint összeg meghatározásakor tett megállapítások ellentétben állnak a perben beszerzett bizonyítékokkal, orvosszakértői megállapításokkal, a késedelmi kamat „megvonása” következtében körülbelül 1.700.000 forint összegtől esik el a felperes.

- [9] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Hivatkozott arra, hogy a felperes a felülvizsgálatában 1.000.000 forint értéket vitat; figyelemmel a Pp. 271. § (1) bekezdésében írt 3.000.000 forintos értékhatárra ezért nincs helye felülvizsgálatnak, a Pp. 271. § (1) bekezdés a) pontja alapján pedig csak a kamatfizetésre vonatkozó felülvizsgálatnak szintén nincs helye, érdemben pedig a jogerős ítélet helytállóan döntött, amikor az ítélethozatalkori ár- és értékviszonyok alapján állapította meg a nem vagyoni kártérítés összegét.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és a 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.
- [11] A felülvizsgálati kérelem egy részében alapos.
- [12] Az alperes kártérítő felelősségét jogerős közbenső ítélet állapította meg, ezért a jogalap már nem lehetett vitás, és nem volt támadott a vagyoni kártérítés; a felperes a jogerős ítéletben megállapított 4.000.000 forintot meghaladó követelést elutasító részét és a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját támadta.
- [13] Alaptalanul hivatkozott az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében arra, hogy a Pp. 271. § (1) bekezdésében meghatározott értékhatárra figyelemmel az adott esetben nem volt helye a felülvizsgálatnak, mert ez a korlát a nem vagyoni kártérítést támadó felülvizsgálatra nem vonatkozik.
- [14] A felperes a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 355. §-ának (1) bekezdése alapján kérhette a (4) bekezdés szerinti mértékben való megtérítését a nem vagyoni kártérítésnek, és olyan összegű nem vagyoni kárpótlásra tarthatott igényt, amely az őt ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez szükséges.
- [15] Az adott esetben az elsőfokú bíróságtól eltérően döntött a

másodfokú bíróság és az első fokon megállapított 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés összegét nem érintve, valamennyi egyedi körülményt mérlegelve azt állapította meg, hogy ez az összeg a jelenlegi ár- és értékviszonyok alapján helytálló, amely a felperest ért sérelmek hozzávetőleges kiegyenlítéséhez szükséges, emiatt a késedelmi kamat is csak az elsőfokú ítélet meghozatalának időpontjától jár. A bizonyítékértékelés lehetősége a másodfokú bíróság számára is adott volt, és ha az nem jogszabálysértő, az felülvizsgálati kérelemmel nem támadható.

- [16] A Kúria következetes ítélkezési gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye, ezért csak azt vizsgálhatta, hogy a jogerős ítéletben a bizonyítékok értékelése jogszabálysértő-e. A felülvizsgálatban - lévén, hogy a jogerős döntés jogszabálysértő voltának a vizsgálata történik - csak ellenőrző, kontrolláló szerepe van a Kúriának. Ezt valójában úgy teszi meg, hogy maga is elvégzi a bizonyítékok mérlegelését és ennek eredménye lehet a felülvizsgálati megítélés mércéje. A felülvizsgálat csak akkor lehet eredményes, ha a bíróság a károkozó magatartással összefüggésben megállapítható nem vagyoni hátrány és annak mértéke tekintetében a szükséges bizonyítást nem folytatta le, a tényállást teljes körűen nem tárta fel, illetve ha figyelmen kívül hagyott olyan körülményeket, amelyek lényegesek a nem vagyoni kártérítés megállapításánál. A felperes a felülvizsgálatában támadta a jogerős ítéletben megállapított ítélethozatalkori ár- és értékviszonyok figyelembevételével megállapított nem vagyoni kártérítés összegét, annak felemelését kérte 5.000.000 forintra, és a károkori ár- és értékviszonyok alkalmazása mellett a késedelmi kamat kezdő időpontjának a megváltoztatását is kérte az elsőfokú ítéletben megállapítottak szerint.
- [17] A nem vagyoni kártérítés mértékét támadó felülvizsgálati kérelem esetén a Kúriának azt kell vizsgálnia, hogy a bíróság a bizonyítékok, a köztudomású tények mérlegelése alapján az adott helyzetből, az érintett károsult egyéni adottságaiból adódóan bekövetkezett nem vagyoni hátrányokat feltárta-e, és olyan mértékű kárpótlást állapított-e meg, amely alkalmas a személyiségi jogsérelem kompenzálására és megfelel a Ptk. 355. §-a (4) bekezdésében foglaltaknak.
- [18] A felülvizsgálati támadásra figyelemmel abban kellett döntenie, hogy helye van-e az adott esetben az ítélethozatalkori ár- és értékviszonyok alapján megállapítani a nem vagyoni kártérítés összegét, továbbá abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a jogerős ítéletben megállapított nem vagyoni kártérítés összegének a felemelése indokolt-e.
- [19] Az ítélkezési gyakorlat lehetőséget teremt arra, hogy ha a

károkozás, illetőleg az elbírálás idején irányadó ár- és értékviszonyokban jelentős eltérés mutatkozik, a bíróság az időközben bekövetkezett ár- és értékviszonyok változását kifejező, az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével határozza meg annak a nem vagyoni kártérítésnek az összegét, amely megfelelően szolgálja a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdésében írt sajátos kompenzációs célok kielégítését. Az nem volt vitás, hogy hosszú idő telt el a káresemény és a kárigény elbírálása között. Önmagában azonban ez nem indokolja az elbíráláskori ár- és értékviszonyok alkalmazását arra is figyelemmel, hogy a károkozás és az elbírálás idején irányadó ár- és értékviszonyokban nincs olyan jelentős eltérés, ami ezt indokolná, de egyéb olyan indok sem merült fel az adott esetben, amely az elbíráláskori értékviszonyok alkalmazását indokolná.

[20] Az adott esetben rendelkezésre állt az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás anyaga, a károkozó magatartással összefüggésben megállapítható nem vagyoni hátrányok és annak mértéke tekintetében is a szükséges bizonyítást a bíróság lefolytatta, a másodfokú bíróság által e körben kiegészített tényállásra is figyelemmel tisztázott volt a felperest ért sérelmek és hátrányok köre, ezért a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítéletben szereplő 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés az alkalmas a felperest ért sérelem hozzávetőleges kiegyenlítésére azzal azonban, hogy ez a károkozáskori ár- és értékviszonyoknak felel meg. Az így megállapított nem vagyoni kártérítés összege felel meg a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben meghatározott kártérítési összegeknek is, annak a felperes által megjelölt összegre történő felemelése nem indokolt.

[21] A nem vagyoni kártérítés kárkori ár- és értékviszonyok figyelembevételével történő meghatározása azzal a következménnyel jár, hogy a késedelmi kamat az elsőfokú ítéletben megállapított időponttól kezdődően jár.

Záró rész

[22] A fentiekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján részben, a késedelmi kamatfizetés időpontja vonatkozásában hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletében írt rendelkezést hagyta helyben a kamatfizetésről, egyebekben pedig a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartotta.

[23] A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségeiket a felek maguk viselik, a

felülvizsgálati illeték viselésére vonatkozó rendelkezés a 6/1986.
(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2016. szeptember 28.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó
bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
HM